

الْمُعْجَمُ

خوب است بدانیم که در فرهنگ‌های لغت عربی^۱:

حرف اوّل اصليّ فعل فاء الفعل، حرف دوم اصليّ عين الفعل و حرف سوم اصليّ لام الفعل نام دارد؛
مثال: يَذْهَبُ = يَفْعَلُ

ي — ذ ه ب

حرف مضارع   فاء الفعل   عين الفعل   لام الفعل

هرگاه مقابل فعل، علامت فتحه (ـَ) بود، یعنی عين الفعل فتحه دارد، یا الف است؛ مثال:
ذَهَبَ ـَ :   یعنی مضارع آن يَذْهَبُ است.

نَامَ ـَ :   یعنی مضارع آن يَنَامُ است.

هرگاه مقابل فعل، علامت ضمّه (ـُ) بود، یعنی عين الفعل ضمّه دارد، یا واو است؛ مثال:
كَتَبَ ـُ :   یعنی مضارع آن يَكْتُبُ است.

قَالَ ـُ :   یعنی مضارع آن يَقُولُ است.

هرگاه مقابل فعل، علامت كسره (ـِ) بود، یعنی عين الفعل كسره دارد، یا ي است؛ مثال:
جَلَسَ ـِ :   یعنی مضارع آن يَجْلِسُ است.

سَارَ ـِ :   یعنی مضارع آن يَسِيرُ است.

توجه:

کلمات پایه دوازدهم تکرار نشده است.

مضارع، مصدر و امر بیشتر فعل‌ها نوشته شده است.

برخی از مصدرها سمعی هستند، لذا فقط مصدرهایی در واژه‌نامه ذکر شده که در کتاب درسی به کار رفته‌اند.

مصدر یا امر برخی فعل‌های دارای تغییرات دشوار، نوشته نشده است؛ مگر اینکه در کتاب درسی به کار رفته باشد.

فقط کلمه‌هایی از پایه‌های هفتم تا یازدهم تکرار شده که در این کتاب به کار رفته است.

«إِحْدَى الْبَنَاتِ: یکی از دختران»
 الْأَحْسَنُ: بهتر، بهترین
 أَحْسَنُ النَّاسِ: بهترین مردم
 أَحْسَنَ: خوبی کرد، خوب انجام داد
 (مضارع: يُحْسِنُ/ امر: أَحْسِنُ/ مصدر: إِحْسَان)
 إِخْتَارَ: برگزید
 (مضارع: يَخْتَارُ/ مصدر: إِخْتِيَار)
 إِخْتَبَرَ: آزمود
 (مضارع: يَخْتَبِرُ/ امر: إِخْتَبِرْ/ مصدر: إِخْتِيَار)
 أَخَذَ: گرفت، برداشت، بُرد
 (مضارع: يَأْخُذُ/ امر: خُذْ)
 أَخَذَ الْوَالِدُ طِفْلَهُ مَعَهُ: پدر کودکش را همراه خودش
 بُرد.
 أَخَذَ الْوَلَدُ الْكِتَابَ مِنْ صَدِيقِهِ:
 آن پسر کتاب را از دوستش گرفت.
 أَخَذَتْ الْكِتَابَ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ:
 کتاب را از روی زمین برداشتم.
 أَخْرَجَ: در آورد
 (مضارع: يُخْرِجُ/ امر: أَخْرِجْ/ مصدر: إِخْرَاج)
 الْأُخْرَى: دیگر
 الْأَخْضَرُ: سبز
 الْأَدَاءُ: به جا آوردن
 أدَاءُ الصَّلَاةِ: به جا آوردن نماز
 الْأَدَاةُ: ابزار «جمع: الْأَدَوَاتُ»
 أَدَارَ: چرخاند، اداره کرد
 (مضارع: يُدِيرُ/ مصدر: إِدَارَةٌ)
 أَدْخَلَ: وارد کرد ≠ أَخْرَجَ
 (مضارع: يُدْخِلُ/ امر: ادْخُلْ/ مصدر: إِدْخَال)
 أَدَّى: ایفا کرد، مُنْجِر شد، ادا کرد
 (مضارع: يُؤَدِّي)

الأب (أبو، آبا، آبی): پدر «جمع: الآباء»
 الأبن: پسر، فرزند «جمع: الأبناء، البنون»
 الإتجاه: جهت
 إتَّصَلَ بِ: با ... تماس گرفت
 (مضارع: يَتَّصِلُ/ امر: اتَّصِلْ/ مصدر: اتِّصَال)
 أتى -: آمد (مضارع: يَأْتِي) = جاء -
 أثارَ: بر انگیزخت
 (مضارع: يُثِيرُ/ مصدر: إِثَارَةٌ)
 إثناعشر: دوازده
 إثنان، إثنين: دو
 الإثنين، يوم الإثنين: دوشنبه
 أجابَ عَنْ: به ... پاسخ داد
 (مضارع: يُجِيبُ/ امر: أَجِبْ/ مصدر: إِجَابَةٌ)
 الأجر: پاداش «جمع: الأجرور»
 أخذَ: إحدَى: یکی از، کسی
 أَحَدَ الْأَوْلَادِ: یکی از پسران
 إِحْدَى الْبَنَاتِ: یکی از دختران
 لا أَحَدَ فِي الْبَيْتِ: هیچ کسی در خانه نیست.
 الأحد، يوم الأحد: یکشنبه
 أحد عشر: یازده
 إحدَى: یکی از

أَدَى صَلَاتَهُ: نمازش را ادا کرد.

أَدَى دَوْرَهُ جَيِّدًا: نقشش را خوب بازی کرد.

أَدَى الْمَرْضَ إِلَى الْوَفَاةِ: بیماری به مرگ منجر شد.

إِذْ: آن گاه

إِذَا: هرگاه، اگر

أَرَادَ: خواست = طَلَبَ، شاءَ -

(مضارع: يَرِيدُ/ مصدر: إِرَادَةٌ)

الْأَرْبِعَاءِ، يَوْمَ الْأَرْبِعَاءِ: چهارشنبه

أَرْبَعَةٌ، أَرْبَعٌ: چهار

أَرْبَعُونَ، أَرْبَعِينَ: چهل

أَرْسَلَ: فرستاد = بَعَثَ -

(مضارع: يَرْسِلُ/ امر: أَرْسِلْ/ مصدر: إِرْسَال)

أَرْشَدَ: راهنمایی کرد

(مضارع: يُرْشِدُ/ امر: أَرْشِدْ/ مصدر: إِرْشَاد)

أَرْضَى: راضی کرد

(مضارع: يَرْضِي/ مصدر: إِرْضَاء)

أَزَلَّ: لغزاند «مضارع: يُزِلُّ»

إِسْتِطَاعَ: توانست = قَدَرَ -

(مضارع: يَسْتَطِيعُ/ مصدر: إِسْتِطَاعَةٌ)

إِسْتَعْفَرَ: آمرزش خواست

(مضارع: يَسْتَغْفِرُ/ امر: اسْتَغْفِرْ/ مصدر: إِسْتِغْفَار)

إِسْتَفَادَ: بهره برد

(مضارع: يَسْتَفِيدُ/ مصدر: إِسْتِفَادَةٌ)

إِسْتَلَمَ: دریافت کرد

(مضارع: يَسْتَلِمُ/ امر: اسْتَلِمْ/ مصدر: إِسْتِلَام)

إِسْتَمَعَ: گوش فرا داد

(مضارع: يَسْتَمِعُ/ امر: اسْتَمِعْ/ مصدر: إِسْتِمَاع)

الْأَسَدَ: شیر «جمع: الْأَسُود»

الْأُسْرَةَ: خانواده

الْأُسُوءَةَ: آلگو

الْأَسُودَ: سیاه

إِسْتَدَّتْ: شدت گرفت (مضارع: يَسْتَدُّ)

أَصْبَحَ: شد (مضارع: يُصْبِحُ) = صَارَ

إِعْتَدَرَ: پوزش خواست

(مضارع: يَعْتَدِرُ/ امر: اعْتَدِرْ/ مصدر: إِعْتِدَار)

أَعْطَى: داد ≠ أَخَذَ -

(مضارع: يُعْطِي/ مصدر: إعْطَاء)

أَعْطِنِي: به من بده.

الْأَعْلَى: بالا، بالاتر

أَعْلَقَ: بست ≠ فَتَحَ -

(مضارع: يُعْلِقُ/ امر: اعْلِقْ/ مصدر: إِعْلَاق)

أَقَامَ: بر پا داشت

(مضارع: يُقِيمُ/ مصدر: إِقَامَةٌ)

الْأَقْرَبَاءِ: خویشاوندان «مفرد: الْقَرِيب»

إِكْتَشَفَ: یافت، کشف کرد

(مضارع: يَكْتَشِفُ/ امر: اِكْتَشِفْ/ مصدر: اِكْتِشَاف)

أَكَلَّ: خورد

(مضارع: يَأْكُلُ/ امر: اِكُلْ/ مصدر: اَكْل)

أَلَا: هان، آگاه باش

إِتَّقَى: دیدار کرد

(مضارع: يَتَّقِي/ مصدر: إِتِّقَاء)

الْأَلْسِنَةَ: زبان ها «مفرد: اللسان»

أَلَفَ: نگاشت، به هم پیوست، همدل کرد

(مضارع: يُؤَلِّفُ/ امر: اَلِّفْ/ مصدر: تَأْلِيف)

الْأَلْفَ: هزار «جمع: الألاف»

أَلْقَى: انداخت

(مضارع: يُلْقِي/ مصدر: إِلْقَاء)

الْأَلَمَ: درد «جمع: الألام»

إِمْتَلَأَ: پُر شد

(مضارع: يَمْتَلِئُ/ امر: امْتَلِئْ/ مصدر: إِمْتِلَاء)

إِمْرَأَةٌ (الْمَرْأَةُ) : زن «الْتَسَاء: زنان»

أَمْسٍ : دیروز

أَنْ : که

أَرِيدُ أَنْ أَذْهَبَ : می‌خواهم که بروم.

أَنْ : که

أَعْرِفُ أَنَّكَ صَدِيقِي : می‌دانم که تو دوستمی.

أَنَارَ : نورانی کرد

(مضارع: يُنِيرُ / مصدر: إِنْأَرَة)

الْإِنْجِلِيزِيَّةُ : زبان انگلیسی

أَنْزَلَ : نازل کرد

(مضارع: يُنْزِلُ / امر: أَنْزِلْ / مصدر: إِنْزَال)

إِنْسَحَبَ : عقب‌نشینی کرد

(مضارع: يُنْسَحِبُ / امر: اِنْسَحِبْ / مصدر: اِنْسِحَاب)

أَنْقَذَ : نجات داد

(مضارع: يُنْقِذُ / امر: أَنْقِذْ / مصدر: اِنْقَاذ)

إِنَّمَا : فقط

أُورَثَ : به ارث گذاشت (مضارع: يورث)

الْأُولَى : یکم ، نخستین «مؤنثِ الْأَوَّلِ»

الْفَائِزَةُ الْأُولَى : برنده اول

الْسَّاحَةُ الْأُولَى : میدان اول

أَيُّ؟ : کدام ، چه؟

الْآتِي ، آتٍ : آینده ، درحال آمدن

الْآخِرُ : پایان = الْنَّهَائِيَّةُ

الْآخِر ، الْآخِرَى : دیگر

أَمَّنَ : ایمان آورد

(مضارع: يُؤْمِنُ / امر: آمِنْ / مصدر: اِيْمَان)

ب

بِ : به وسیله ، با

بِالْقَلَمِ الْأَسْوَدِ : با خودکار مشکی

بِالتَّأَكِيدِ : البتّه

الْبَالِغِ : کامل

بِحَاجَةٍ : نیازمند

الْبَحْثُ : پژوهش «جمع: الْبَحْثَاتُ»

بَحَثَ عَنْ - : دنبال ... گشت

(مضارع: يَبْحَثُ / امر: اِنْحَثْ / مصدر: بَحْث)

بَدَأَ - : شروع کرد ، شروع شد

(مضارع: يَبْدَأُ / امر: اِنْدَأْ)

الْبِدَائِيَّةُ : شروع ≠ الْنَّهَائِيَّةُ

الْبَبْرَ : خشکی ، صحرا

الْبِرَّ : نیکی = الْإِحْسَانُ

الْبِرْنَامَجَ : برنامه ، نرم‌افزار

«جمع: الْبِرَامِجِ»

الْبِضَاعَةُ : کالا «جمع: الْبِضَائِعُ»

الْبِطَاقَةُ : کارت ، بلیت

بِطَاقَةُ الدُّخُولِ : کارت ورود

بِطَاقَةُ الطَّائِرَةِ : بلیت هواپیما

بَعَثَ - : فرستاد = أَرْسَلَ

(مضارع: يَبْعَثُ / امر: اِنْعَثْ)

بِعَضٍ ... : بَعْضُ : یکدیگر

بِعُتَّةٍ : ناگهان = فَجَاءَهُ

بَلَّ : بلکه

الْبِلَادُ : کشور ، شهرها «مفرد: الْبَلَدُ»

الْبَلَدُ : شهر «جمع: الْبِلَادُ»

بَلَغَ - : رسید = وَصَلَ -

(مضارع: يَبْلُغُ / مصدر: بُلُوغ)

بِمَ؟ : با چه چیزی؟ «بِ + ما»

بِمَ تَسَافِرُ؟ : با چه وسیله‌ای سفر می‌کنی؟

الْبِنَاءُ : ساختن ، ساختمان

الْبِنْتُ (الْبِنْتَةُ) : دختر «جمع: الْبَنَاتُ»

بَنَى - : ساخت

(مضارع: يَبْنِي / مصدر: بِنَاء)

الْبَهَيْمَةَ : چارپا (غیر از درندگان) «جمع: الْبَهَائِم»

السُّبُر : چاه «جمع: الْأَبَار»

الْبَيْع : فروش ≠ الشَّرَاء

بَيَّن : آشکار کرد

(مضارع: يَبِينُ / امر: بَيِّنْ / مصدر: تَبْيِين)

ت

التَّالِي : بعدی

تَبَيَّن : آشکار شد ، آشکار کرد

(مضارع: يَتَبَيَّنُ / امر: تَبَيَّنْ / مصدر: تَبَيَّن)

تَخَرَّج : دانش آموخته شد

(مضارع: يَتَخَرَّجُ / امر: تَخَرَّجْ / مصدر: تَخَرَّج)

تَذَكَّر : به یاد آورد

(مضارع: يَتَذَكَّرُ / امر: تَذَكَّرْ / مصدر: تَذَكَّر)

تَرْجَم : ترجمه کرد

(مضارع: يُتَرْجَمُ / امر: تَرْجِمْ / مصدر: تَرْجَمَة)

تِسْعَة ، تِسَع : نُه

تَعَارَفُوا : یکدیگر را شناختند

(مضارع: يَتَعَارَفُونَ / مصدر: تَعَارَف)

تَعَال : بیا

تَعَالْ تَذْهَبْ : بیا برویم.

تَعَلَّمَ : یادگرفت

(مضارع: يَتَعَلَّمُ / امر: تَعَلَّمْ / مصدر: تَعَلَّمَ)

التُّفَاح : سیب

«واحد آن: التُّفَاحَة / جمع: التُّفَاحَات»

تَقَدَّمَ : پیشرفت کرد

(مضارع: يَتَقَدَّمُ / امر: تَقَدَّمْ / مصدر: تَقَدَّمَ)

تَقَاعَدَ : بازنشسته شد

(مضارع: يَتَقَاعَدُ / امر: تَقَاعَدْ / مصدر: تَقَاعَد)

تَكَلَّمَ : صحبت کرد

(مضارع: يَتَكَلَّمُ / امر: تَكَلَّمْ / مصدر: تَكَلَّمَ)

= حَدَّثَ ، كَلَّمَ

ث

الثَّعْلَب : روباه «جمع: الثَّعَالِب»

الثَّقَافَة : فرهنگ

الثَّقِيل : سنگین ≠ الخَفِيف

الثَّلَاثَاء ، يَوْمُ الثَّلَاثَاءِ : سه شنبه

ثَلَاثُونَ ، ثَلَاثِينَ : سی

ج

جاءَ - : آمد (مضارع: يَجِيءُ) = أَتَى -

جاءَ بِ- : آورد (مضارع: يَجِيءُ بِ) = أَتَى بِ-

جاءَ بِالْحَقِيبَةِ : کیف را آورد.

الْجَار : همسایه «جمع: الْجِيرَان»

جَالَسَ : همنشینی کرد

(مضارع: يُجَالِسُ / امر: جَالِسْ / مصدر: مُجَالَسَة)

جَدَّ - : کوشید (مضارع: يَجِدُّ / مصدر: جِدَّ)

جِدًّا : بسیار

الْجِدَار : دیوار

جَرَّ - : کشید (مضارع: يَجِرُّ)

جَعَلَ - : قرار داد = وَصَعَ -

(مضارع: يَجْعَلُ / امر: اجْعَلْ / مصدر: جَعَلَ)

جَلَبَ - : آورد

(مضارع: يَجْلِبُ / امر: اجْلِبْ / مصدر: جَلَب)

الْجَمَال : زیبایی ≠ الْقُبْح

الْجَمِيل : زیبا ≠ الْقَبِيح

الْجُنْدِي : سرباز «جمع: الْجُنُود»

الْجَوَّ : هوَا

الْجَيِّدُ : خوب ، به خوب

الْجَيْشُ : ارتش «جمع: الْجَيْوش»

ح

الْحَاجَةُ : نیاز «جمع: الْحَوَائِج»

الْحَارَّ : گرم ≠ الْبَارِدُ

الْحَافِلَةُ : اتوبوس «جمع: الْحَافِلَات»

حَاوَلٌ : تلاش کرد

(مضارع: يُحَاوِلُ / امر: حَاوِلْ / مصدر: مُحَاوَلَةٌ)

الْحُبُّ : دوست داشتن

الْحَبِيبُ : دوست ، یار

«جمع: الْأَحِبَّةُ و الْأَحِبَاءُ = الصَّدِيقُ ≠ الْعَدُوُّ

حَدَّثَ ُ : اتَّفَاقِ افتاد

(مضارع: يَحَدِّثُ / مصدر: حُدُوث)

حَدَّثَ : سخن گفت = تَكَلَّمَ

(مضارع: يُحَدِّثُ / امر: حَدِّثْ / مصدر: تَحْدِيث)

الْحُدُودُ : مرز

الْحَدِيثُ : سخن ، نو

الْحَدِيدُ : آهن

الْحَدِيقَةُ : باغ «جمع: الْحَدَائِقُ / = الْبُسْتَانُ»

الْحِرْبَاءُ : آفتاب پرست

الْحِرَجُ : بحرانی

الْحُرِّيَّةُ : آزادی «الْحُرُّ: آزاد»

حَزِنٌ - : غمگین شد ≠ فَرِحَ -

(مضارع: يَحْزَنُ / مصدر: حُزْن)

الْحَزِينُ : غمگین ≠ الْمَسْرُورُ و الْفَرِحُ

حَسَبَ - : پنداشت

(مضارع: يَحْسَبُ / امر: احْسَبْ)

حَصَلَ عَلَيَّ : به دست آورد

(مضارع: يَحْصُلُ / امر: اُحْصِلْ / مصدر: حُصُول)

الْحَمَامَةُ : کبوتر

الْحِوَارُ : گفْتُ وگو «جمع: الْحِوَارَات»

حَوْلُ : اطراف

الْحَيَّ : زنده «جمع: الْأَحْيَاءُ» ≠ الْمَيِّتُ

الْحَيَاةُ : زندگی ≠ الْمَوْتُ

خ

الْخَاتَمُ : انگشتر «جمع: الْخَوَاتِم»

خَافَ - : ترسید

(مضارع: يَخَافُ / مصدر: خَوْف)

خَرَبٌ : ویران کرد

(مضارع: يُخَرِّبُ / امر: خَرِّبْ / مصدر: تَخْرِيْب)

الْخَشَبُ : چوب «جمع: الْأَشْشَاب»

خَلْفٌ : پشت = وَرَاءُ ≠ أَمَامُ

خَمْسَةٌ ، خَمْسٌ : پنج

الْخَمِيسُ ، يَوْمُ الْخَمِيسِ : پنجشنبه

الْخَوْفُ : ترس ، ترسیدن

خَيْرٌ : بهتر ، بهترین

خَيْرٌ مِنَ الْآخَرِينَ : بهتر از دیگران

خَيْرُ النَّاسِ : بهترین مردم

الْخَيْرُ : خوبی ، خیر

الْخَيْرُ فِي مَا وَقَعَ خَيْرٌ دَرِ آن است که واقع شود.

د

دَارِيٌّ : مدارا کرد

(مضارع: يُدَارِي / مصدر: مُدَارَاة)

الدَّرَاسَةُ : درس خواندن ، بررسی و پژوهش

دَرَسَ ُ : درس خواند

(مضارع: يَدْرُسُ / امر: ادْرُسْ / مصدر: دِرَاسَةٌ و دَرَسُ)

دَرَسَ : درس داد

(مضارع: يَدْرُسُ / امر: دَرَسْ / مصدر: تَدْرِيس)

دَعَاُ : فرا خواند ، دعا کرد ، دعوت کرد

(مضارع: يَدْعُو / امر: ادْعُ / مصدر: دُعَاء و دَعْوَة)

ادْعوكَ إِلَى الْخَيْرَاتِ: تو را به کارهای خیر فرا می خوانم.

دَعَانِي إِلَى الصِّيْفَةِ: مرا به مهمانی دعوت کرد.

دَعَا الْوَالِدِي لِي: پدرم برایم دعا کرد.

الْدَّمُ : خون

الْدَّوْرُ : نقش

لَعِبْتُ دَوْرِي جَيِّدًا: نقشم را خوب بازی کردم.

الْدَّوْلَةُ : کشور ، حکومت «جمع: الدُّوَل»

دَوْلَةُ الْكُوَيْتِ: کشور کویت

دَوْنُ : بدون

دَوْنُ أَنْ يَتَكَلَّمَ: بی آنکه سخن بگوید.

ذ

ذات : دارای

ذاتُ الْعُصْوَنِ النَّصْرَةِ: دارای شاخه های تر و تازه

الذُّكْرِيُّ: خاطره «جمع: الذُّكْرِيَّات»

الذَّنْبُ: دُم «جمع: الأذْنَاب»

الذَّنْبُ: گناه «جمع: الذُّنُوب» = الإثْم

ذو : دارای

ذو الْقُوَّةِ: دارای نیرو

الذَّهَبُ: طلا

ر

الرَّأْسُ : سر «جمع: الرُّؤُوس»

رَأَى: دید

(مضارع: يَرَى / مصدر: رُؤْيَة)

الرَّأْيُ : نظر ، فکر «جمع: الآراء»

الرَّائِحَةُ : بو «جمع: الرِّوَاح»

رُبُّ : چه بسا

الرَّرِيْعُ : بهار

رَجَاءٌ : لطفاً

رَجَعُ - : برگشت

(مضارع: يَرْجِعُ / امر: ارْجِعْ / مصدر: رُجُوع)

الرَّسَالَةُ : نامه «جمع: الرِّسَائِل»

الرَّسْمُ : نقاشی

رَكِبَ - : سوار شد ≠ نَزَلَ -

(مضارع: يَرْكَبُ / امر: ارْكَبْ / مصدر: رُكُوب)

الرَّمَانُ : انار «واحد آن: الرَّمَانَةُ / جمع: الرَّمَانَات»

رَعَى - : پرت کرد

(مضارع: يَرْعَى / مصدر: رَعَى)

الرِّيَاضَةُ : ورزش «الرِّيَاضِيّ: ورزشکار»

الرَّرِيْحُ : باد «جمع: الرِّيَاح»

ز

الرَّرْجَاجُ ، الرَّرْجَاجَةُ : شیشه

الرَّرْمِيْلُ : هم شاگردی ، همکار «جمع: الرَّرْمَلَاء»

الرَّرِيْتُ : روغن «جمع: الرَّرِيُوت»

س

السَّاحَةُ : حیاط ، میدان

السَّادِسُ ، السَّادِسَةُ : ششم

سَاعَدَ : کمک کرد

(مضارع: يُسَاعِدُ / امر: سَاعِدْ / مصدر: مُسَاعَدَة)

سَأَلَ - : پرسید ، درخواست کرد

(مضارع: يَسْأَلُ / مصدر: سُؤَال) ≠ أَجَابَ

سَأَلَ الْمُحْتَاِجُ النَّاسَ: نیازمند از مردم درخواست کرد.

سَأَلَ الْمُعَلِّمُ التَّلَامِيذَ: مَعْلَمٌ از دانش آموزان سؤال کرد.

الْسَّبْتِ ، يَوْمَ السَّبْتِ : شنبه

سِتَّةَ ، سِتٌّ : شش

سَتَرَهُ : پوشاند ، پنهان کرد = كَتَمَهُ

(مضارع: يَسْتُرُ/ امر: اُسْتُرْ)

الْسَّرْوَال : شلوار «جمع: الَسَّرَاوِيل»

الْسُّعْرُ : قیمت «جمع: الَأَسْعَارُ» = الَّقِيَمَةُ

الْسَّلْمُ : صلح = الِسْلَامُ ≠ الْحَرْبُ

الْسَّمَاءُ : آسمان «جمع: الَسَّمَاوَاتُ»

سَمِعَ - : شنید

(مضارع: يَسْمَعُ/ امر: اِسْمَعْ/ مصدر: سَمِعَ)

الْسَّمَكَةُ : یک ماهی «جمع: الَسَّمَكَاتُ»

الْسَّمَكُ : ماهی «جمع: الَأَسْمَاكُ»

سَمَى : نامید

(مضارع: يَسْمِي/ مصدر: تَسْمِيَةُ)

الْسُّوءُ : بدی ، بد ≠ الْحُسْنُ

الْسُّوقُ : بازار «جمع: الَأَسْوَاقُ»

الْسُّهْلُ : آسان ≠ الَصَّعْبُ ، دشت

«جمع: الَسُّهُولُ»

الْسُّهُولَةُ : آسانی ≠ الَصُّعُوبَةُ

الْحَسِيَّةُ : بدی ، گناه ≠ الْحَسَنَةُ

ش

شَاءَ - : خواست (مضارع: يَشَاءُ) = أَرَادَ

الْشَّبَابُ : جوان «جمع: الَشَّبَابُ»

شَاهَدَ : دید = رَأَى -

(مضارع: يَشَاهِدُ/ امر: شَاهِدْ/ مصدر: مُشَاهَدَةٌ)

الْشَّايُ : چای

الْشَّبَابُ : جوانان «مفرد: الَشَّبَابُ» ، روزگار جوانی

الْشَّرَاءُ : خریدن ≠ الَبَيْعُ

شَرِبَ - : نوشید

(مضارع: يَشْرِبُ/ امر: اِشْرَبْ/ مصدر: شَرِبَ)

الْشَّرْطِيُّ : مأمور پلیس

الْشَّرْطَةُ : اداره پلیس

الْشَّعْبُ : مَلَّتْ «جمع: الَشُّعُوبُ»

الْشَّعْبُ الْإِيرَانِيُّ : مَلَّتْ ایران

الَشُّعُوبُ الْمُسْلِمَةُ : مَلَّتْ های مسلمان

شَعَرَ بِ- : احساس ... کرد

(مضارع: يَشْعُرُ/ امر: اُشْعُرْ/ مصدر: شُعِرَ)

الْشَّهَادَةُ : مدرک

الْشَّهْرُ : ماه «جمع: الَأَشْهُورُ و الَأَشْهُرُ»

ص

صَارَ - : شد (مضارع: يَصِيرُ) = أَصْبَحَ

الْصَّحِيفَةُ : روزنامه «جمع: الَصُّحُفُ»

الْصَّدْرُ : سینه «جمع: الَصُّدُورُ»

الْصَّدِيقُ : دوست «جمع: الَأَصْدِقَاءُ» ≠ الَعَدُوُّ

صَعِدَ - : بالا رفت ≠ نَزَلَ -

(مضارع: يَصْعَدُ/ امر: اِصْعَدْ/ مصدر: صُعِدَ)

الْصَّفَّ : کلاس «جمع: الَصُّفُوفُ»

صَنَعَ - : ساخت

(مضارع: يَصْنَعُ/ امر: اِصْنَعْ/ مصدر: صُنِعَ)

الْصِّيَامُ : روزه = الَصَّوْمُ

الْصَّيْفُ : تابستان

الْصَّيْنُ : چین

ض

ضَعَّ : بگذار ← (ماضی: وَضَعَ - / مضارع: يَضَعُ/ امر:

ضَعَّ)

ط

الطَّائِرُ : تازه

الطَّائِرُ : پرنده «جمع: الطُّيور»

الطَّائِرَةُ : هواپيما «جمع: الطَّائِرَاتُ»

طَبَخَ : پخت

(مضارع: يَطْبُخُ / امر: اَطْبُخْ / مصدر: طَبَخَ)

طَبَخَ : چاپ کرد

(مضارع: يَطْبُخُ / امر: اَطْبُخْ / مصدر: طَبَخَ)

طَرَدَ : با تندی راند

(مضارع: يَطْرُدُ / امر: اَطْرُدْ / مصدر: طَرَدَ)

طَرَّقَ : کوبید

(مضارع: يَطْرُقُ / امر: اَطْرُقْ / مصدر: طَرَّقَ)

الطَّعَامُ : خوراک «جمع: الأَطْعِمَةُ»

طَلَّبَ : درخواست کرد

(مضارع: يَطْلُبُ / امر: اَطْلُبْ / مصدر: طَلَّبَ)

الطَّيْرُ : پرنده ، پرندگان

ظ

الظَّاهِرَةُ : پدیده «جمع: الظَّواهر»

ظَنَّ : گمان کرد

(مضارع: يَظُنُّ / مصدر: ظَنَّ)

ع

العَالَمُ : جهان

العَامُ : سال

«جمع: الأعوام» = السنة

العِبَاءَةُ : چادر

العَدَاوَةُ : دشمنی ≠ الصَّدَاقَةُ

العِدَّةُ : چند

العَدُوُّ : دشمن «جمع: الأعداء»

العُدْوَانُ : دشمنی ≠ الصَّدَاقَةُ

عَرَفَ : شناخت ، دانست

(مضارع: يَعْرِفُ / مصدر: عَرَفَان و مَعْرِفَةُ)

عَرَفَ عَلَيَّ : معرفی کرد

(مضارع: يُعْرِفُ / امر: عَرِّفْ / مصدر: تَعْرِيف)

العُشُّ : لانه «جمع: الأعشاش»

العُشْبُ الطَّيْبُ : گیاه دارویی

«جمع: الأعشاب الطَّيِّبَةُ»

العُصْفُورُ : گنجشک «جمع: العَصافير»

عَفَوًا : ببخشید

العَلَمُ : پرچم «جمع: الأعلام»

عَلِمَ : دانست

(مضارع: يَعْلَمُ / امر: اِعْلَمْ / مصدر: عَلِمَ)

عَلَّمَ : یاد داد

(مضارع: يُعَلِّمُ / امر: عَلِّمْ / مصدر: تَعْلِيم)

عَلَيْكَ بِ : بر تو لازم است ، تو باید

عَلَيْكُمْ بِالصَّبْرِ : باید صبر کنید

العِمَارَةُ : ساختمان = الأبناء

عَمِلَ : انجام داد ، کار کرد

(مضارع: يَعْمَلُ / امر: اِعْمَلْ / مصدر: عَمَلَ)

عَنْ : درباره ، از

إِسْأَلُ عَنْهُ : درباره او بپرس

مِنْ بَدَايَةِ شَارِعِ خَاوِرَانَ إِلَى نِهَائِيَّتِهِ :

از آغاز خیابان خاوران تا انتهایش

العِنَبُ : انگور

عِنْدَ : هنگام ، نزد ، داشتن

عِنْدِي : دارم

عِنْدَ الْحَاجَةِ : هنگام نیاز

عِنْدَ صَدِيقِي : نزد دوستم

عِنْدَمَا : وقتی که = حِينَمَا

عِنْدَيْدُ : در این هنگام

الْعَيْنُ : چشم ، چشمه «جمع: الْعَيُون»

عَيَّنَ : مشخص کرد

(مضارع: يُعَيِّنُ/ امر: عَيِّنْ/ مصدر: نَعْيِين)

غ

الْغَابَةِ : جنگل

الْغَالِي : گران ≠ الرَّخِيس

الْغَايَةِ : پایان ، هدف

عَدَاً : فردا

الْغُرَاب : کلاغ

الْغُصْنُ : شاخه «جمع: الْغُصُون و الْأَغْصَان»

عَضِبَ - : خشمگین شد

(مضارع: يُعَضِّبُ/ امر: اِعْضِبْ/ مصدر: عَضَب)

عَفَرَ - : آمرزید

(مضارع: يُعَفِّرُ/ امر: اِعْفِرْ/ مصدر: عَفَّران و مَعْفِرَة)

ف

الْفَارِغُ : خالی ≠ الْمَمْلُوء ، الْمَلِيء

الْفَائِزُ : برنده

فَتَحَ - : باز کرد ≠ اَعْلَقَ

(مضارع: يَفْتَحُ/ امر: اِفْتَحْ/ مصدر: فَتَح)

فَجَاءَهُ : ناگهان = بَعَثَهُ

فَحَصَ - : معاينه کرد

(مضارع: يَفْحَصُ/ امر: اِفْحَصْ/ مصدر: فَحَص)

الْفَرَاغُ : جای خالی «جمع: الْفَرَاغَات»

فَرِحَ - : خوشحال شد ≠ حَزِنَ -

(مضارع: يَفْرِحُ/ امر: اِفْرَحْ/ مصدر: فَرَح)

الْفَرْحُ : شاد ≠ الْحَزِين

الْفَرَخُ : جوجه

«جمع: الْفِرَاخ و الْأَفْرَاخ»

الْفُسْتَانُ : پیراهن زنانه

«جمع: الْفُسَاتِين»

الْفِصَّةُ : نقره

«الْفِصِّيُّ : نقره‌ای»

فَقَدَ - : از دست داد

(مضارع: يَفْقِدُ/ مصدر: فُقِدان)

الْفِلمُ : فیلم «جمع: الْأَفلام»

الْفُنْدُقُ : هتل «جمع: الْفُنْدِاق»

ق

قَامَ - : برخاست

(مضارع: يَقُومُ/ امر: قُمْ/ مصدر: قِيَام)

قَبِلَ - : پذیرفت

(مضارع: يَقْبَلُ/ امر: اِقْبَلْ/ مصدر: قَبُول)

قَدَّ : بر سر فعل مضارع به معنای گاهی ، شاید.

بر سر ماضی برای نزدیک ساختن زمان فعل به حال.

كَانَ + قَدَّ + فعل ماضی = معادل ماضی بعید.

قَدَّ يَذْهَبُ : شاید برود

قَدَّ ذَهَبَ : رفته است

كَانَ قَدَّ ذَهَبَ : رفته بود

قَدَرَ - : توانست

(مضارع: يَقْدِرُ/ مصدر: قُدْرَة)

قَدَّمَ : تقدیم کرد

(مضارع: يُقَدِّمُ/ امر: قَدِّمْ)

قَرَأَ - : خواند

(مضارع: يَقْرَأُ/ امر: اِقْرَأْ/ مصدر: قِرَاءَة)

الْقَصِيرُ : کوتاه ≠ الطَّوِيل

قَفَرَ - : پرید ، جهش کرد

(مضارع: يَفْرِزُ / امر: اِفْرِزْ)

الْقِلَّةُ : کمی ≠ الْكَثْرَةُ

قُمْ : برخیز ← قَامَ ، يَقُومُ

الْقَمِيصُ : پیراهن

الْقَوْلُ : گفتار «جمع: الْأَقْوَالُ»

ک

كَأَنَّ : گویی ، انگار

كَتَبَ : نوشت

(مضارع: يَكْتُبُ / امر: اُكْتُبْ / مصدر: كِتَابَةٌ)

كَتَبَ عَلَيَّ : واجب کرد

كَثُرَ : زیاد شد

(مضارع: يَكْثُرُ / مصدر: كَثْرَةٌ)

الْكَثِيرُ : بسیار ≠ الْقَلِيلُ

الْكُرْسِيُّ : صندلی «جمع: الْكُرَاسِيُّ»

كِلَا : هر دو

كَمْ؟ : چند ، چقدر؟

كَمَا : همان گونه که

كَمَّلَ : کامل کرد

(مضارع: يُكْمِلُ / امر: كَمِّلْ / مصدر: تَكْمِيلٌ)

ل

لِ : بر سر اسم به معنای «داشتن»

لي: دارم

لَيْسَ لي: ندارم

كَانَ لي: داشتم

گاهی لِ به ت تبدیل میشود؛ مانند لَهُ، لَكَ

لِ : بر سر فعل مضارع به معنای «باید»

لِيَذْهَبْ : باید برود

لِ : بر سر فعل مضارع به معنای «تا اینکه»

لِيَذْهَبْ : تا برود

لا : بر سر فعل مضارع به معنای «نباید»

لا يَذْهَبْ : نباید برود

الْأَلْعَابُ : بازیکن

لِأَنَّ : زیرا

اللَّحْمُ : گوشت «جمع: اللَّحُومُ»

لَدَى : نزد

لَدَيْهِمْ : نزدشان ، دارند

لَعِبَ : بازی کرد

(مضارع: يَلْعَبُ / امر: اَلْعَبْ / مصدر: لَعِبٌ)

اللُّغَةُ : زبان

اللُّغَةُ الْفَارْسِيَّةُ : زبان فارسی

لَقَدْ : قطعاً

لَيْكُنَّ ، لَيْكُنْ : ولی

لِمَ؟ : چرا؟ (لِ + ما)

لَمْ : بر سر فعل مضارع حرف نفی است؛

لَمْ يَذْهَبْ : نرفت یا نرفته است.

لَمَّا : بر سر فعل ماضی به معنای «هنگامی که»

لَمَّا ذَهَبَ : هنگامی که رفت.

لِمَنْ : مالِ چه کسی ، مالِ چه کسانی؟ ، برای کسی

که

لِمَنْ هَذَا الْقَلَمُ؟ : این خودکار مالِ کیست؟

لَنْ : حرف نشانه آینده منفی

لَنْ يَذْهَبَ : نخواهد رفت

لَوْ : اگر

لَوْ جَاءَنِي لِأَكْرَمُتُهُ:

اگر نزد من می آمد، او را گرامی می داشتم.

الْلَّوْحَةُ : تابلو

الْلَّوْنُ : رنگ «جمع: الَّلَوَانُ»

م

ما : آنچه ، هرچه
 ما تَزْرَعُ تَحْضُدُ: هرچه بکاری درو می‌کنی.

ما : حرف نفی ماضی
 ما ذَهَبَ: نرفت.

ما أَجْمَلُ : چه زیباست!

ما مِنْ : هیچ ... نیست.

ما مِنْ شَيْءٍ: چیزی نیست.

ماتٌ : مُرد

(مضارع: يَمُوتُ/ مصدر: مَوْتُ)

أَلْمَاشِي : پیاده «جمع: أَلْمُشَاة»

مَتَى؟ : چه وقت؟

أَلْمُجَالِسَةُ : همنشینی

أَلْمُحَافَظَةُ : استان ، نگهداری

أَلْمُحَاوَلَةُ : تلاش = أَلْجِتْهَاد ، أَلْسَعِي

أَلْمَرْأَةُ (امرأة) : زن

أَلْمُرَافِق : همراه

أَلْمَرَّة : بار ، دفعه

أَلْمَسَاء : شب ، بعد از ظهر

أَلْمُسَاعَدَةُ : کمک

مَعَ : همراه ، با

مَعَ الْأَسْفِ : متأسفانه

مَعَ السَّلَامَةِ : به سلامت

مَعَ بَعْضٍ : با یکدیگر

مَعاً : با هم

أَلْمَكْتَبَةُ : کتابخانه

«جمع: أَلْمَكْتَبَات و أَلْمَكْتَاب»

مَلَأَ : پُر کرد

(مضارع: يَمْلَأُ / امر: اِمْلَأْ)

أَلْمِلْفَ : پرونده

أَلْمَلِكُ : پادشاه «جمع: أَلْمُلُوك»

مَلَكَ : مالک شد ، فرمانروایی کرد

(مضارع: يَمْلِكُ/ مصدر: مُلِك)

أَلْمَلِيء : پُر ≠ أَلْفَارِغ

مُنْدٌ : از هنگام

أَلْمِنْصَدَةَ : ميز

أَلْمَيِّتُ : مُرده «جمع: أَلْمَوْتِ، أَلْمَوْتِي» ≠ أَلْحَيِّ

ن

نَادَى : صدا زد

(مضارع: يُنَادِي/ مصدر: مُنَادَاة)

أَلنَّارُ : آتش «جمع: أَلنَّيران»

أَلنَّافِذَةُ : پنجره «جمع: أَلنَّوافِذ»

أَلنَّبَاتُ : گیاه «جمع: أَلنَّبَاتَات»

نَجَّحَ : موفق شد

(مضارع: يَنْجِحُ/ امر: اِنْجِحْ/ مصدر: نَجَّاح)

نَحْوُ : سمت

أَلنَّدَمُ : پشیمانی = أَلنَّدَامَةُ

نَزَلَ : پایین آمد ≠ صَعِدَ

(مضارع: يَنْزِلُ/ امر: اِنْزِلْ/ مصدر: نَزُول)

أَلنَّصُّ : متن «جمع: أَلنُّصُوص»

نَصَرَ : یاری کرد

(مضارع: يَنْصُرُ/ امر: اَنْصُرْ/ مصدر: نَصْر)

نَظَرَ : نگاه کرد

(مضارع: يَنْظُرُ/ امر: اَنْظُرْ/ مصدر: نَظْر)

أَلنَّفْسُ : خود

قَالَ فِي نَفْسِهِ : با خودش گفت.

نَفْسٌ : همان

نَفْسُ الْمَكَانِ : همان جا

ی

أَلْيَدُ : دست

«جمع: الأيدي / جمع الجمع: الأيدي»

يُوجَدُ : وجود دارد

أَلْيَوْمُ : امروز ، روز «جمع: الأيام»

أَيُّهَا الْأَحِبَّاءُ،

نَسْتَوْدِعُكُمْ اللَّهَ،

وَ نَرْجُو لَكُمْ حَيَاةً مَلِيئَةً بِالنَّجَاحِ

مَعَ السَّلَامَةِ،

فِي أَمَانِ اللَّهِ.

نَفَعَ - : سود رساند

(مضارع: يَنْفَعُ / امر: انْفَعُ / مصدر: نَفَع)

النَّفَقَةُ : هزینه

و

وَاجَهٌ : روبه‌رو شد

(مضارع: يُوَاجِهُ / امر: وَاجِهْ / مصدر: مَوَاجَهَةٌ)

وَجَدَ - : پیدا کرد

(مضارع: يَجِدُ / مصدر: وُجِدَ)

أَلْوَجْهَ : چهره «جمع: أَلْوُجُوهُ»

وَرَاءَ : پشت ≠ أمام

أَلْوَرْدُ : گل «جمع: أَلْوُرُود»

وَصَفَ - : وصف کرد ، تجویز کرد

(مضارع: يَصِفُ / مصدر: وَصَفَ)

وَصَلَ - : رسید

(مضارع: يَصِلُ / مصدر: وُصِلَ)

وَضَعَ - : گذاشت = جَعَلَ -

(مضارع: يَضَعُ / امر: ضَعْ / مصدر: وَضَعَ)

وَقَفَ - : ایستاد

(مضارع: يَقِفُ / مصدر: وَقُوف)

أَلْوَلَدَ : پسر ، فرزند «جمع: أَلْوُلَاد»

وَلَدَ - : زایید (مضارع: يَلِدُ / مصدر: وِلَادَةٌ)

ه

هَرَبَ - : فرار کرد

(مضارع: يَهْرَبُ / امر: اَهْرَبْ)

هُنَا : اینجا

هُنَاكَ : آنجا ، وجود دارد

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی جهت ایفای نقش خطیر خود در اجرای سند تحول آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی، مشارکت معلمان را به عنوان سیاست اجرایی مهم دنبال می‌نماید. برای تحقق این امر با بهره‌مندی هوشمندانه از فرصت‌های فناوری‌های نوین در اقدامی نوآورانه سامانه تعاملی برخط اعتبارسنجی کتاب‌های نونگاشت راه‌اندازی شد تا با دریافت نظرات معلمان درباره کتاب‌های درسی نونگاشت کیفیت تولیدات سازمان را بهبود بخشیده و محتوای کتاب‌های درسی را در اولین چاپ سپاری با کمترین اشکال به دانش‌آموزان و معلمان ارجمند تقدیم نماید. در انجام مطلوب فرایند اعتبارسنجی همکاران گروه تحلیل محتوای آموزشی و پرورشی، گروه‌های آموزشی، دبیرخانه راهبری دروس در استان‌ها، شورای هماهنگی تألیف دفاتر، دبیرخانه پروژه اعتبارسنجی سازمان در هماهنگی و اجرا، نقش سازنده‌ای را داشتند. ضمن ارج نهادن به تلاش همکاران شرکت‌کننده در فرایند اعتبارسنجی، اسامی دبیران و هنرآموزانی که تلاش مضاعفی را در این زمینه داشته و با ارائه نظرات خود سازمان را در بهبود محتوای این کتاب یاری کرده‌اند به شرح زیر اعلام می‌نماید.

اسامی دبیران و هنرآموزان شرکت‌کننده در اعتبارسنجی کتاب عربی زبان قرآن ۳ - کد ۱۱۲۲۰۶

ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت	ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت
۱	طهمورث سلیمانی	کردستان	۳۰	مهستی رایگان	لرستان
۲	فاطمه زهرا گندم‌کار	خراسان رضوی	۳۱	محمد حیدری	ایلام
۳	علی یازرلو	گلستان	۳۲	ایمان دیدار	خوزستان
۴	یعقوب‌علی آقاعلی‌پور	آذربایجان شرقی	۳۳	غضبان علی پور	ایلام
۵	سیما برزگر	آذربایجان شرقی	۳۴	حسین قلیزاده	اردبیل
۶	معصومه پویا	البرز	۳۵	آذر صمدی طاقانکی	چهارمحال و بختیاری
۷	فریده ناطق خشنود	گیلان	۳۶	لیلا اسدبرقی	آذربایجان غربی
۸	سیده زهرا حسینی طالعی	گیلان	۳۷	سید امیر فضیلت‌جو	کهگیلویه و بویراحمد
۹	یوسف فاضل	گلستان	۳۸	مریم ایروانی پور	شهر تهران
۱۰	معصومه فرمانیان	سمنان	۳۹	حسین منصوری	اصفهان
۱۱	طیبه احمدپور	خراسان جنوبی	۴۰	عبدالله اخلاسی	قزوین
۱۲	فیروزه حسینی	مازندران	۴۱	مجید بیگلری	مازندران
۱۳	فاطمه گلی ملک آبادی	اصفهان	۴۲	علی اکبر علی کریمی	یزد
۱۴	مصطفی سپهریان	خراسان رضوی	۴۳	جواد حمیدی	شهر تهران
۱۵	محمد طرزی	شهرستان‌های تهران	۴۴	علی احمدی	زنجان
۱۶	زهرا راستی	فارس	۴۵	معصومه ملکی	شهرستان‌های تهران
۱۷	خسرو گروسی	کرمانشاه	۴۶	غلامرضا یرشی	بوشهر
۱۸	زهرا آذری	کردستان	۴۷	اعظم دریادل موحد	همدان
۱۹	نسیم فرهنگ	خراسان رضوی	۴۸	کبری برزگر	یزد
۲۰	طیبه عباسی	فارس	۴۹	مصطفی بیات	البرز
۲۱	مرجان کرد	خوزستان	۵۰	فریبا دانشگر	آذربایجان غربی
۲۲	رسول خَمر	سیستان و بلوچستان	۵۱	سید مرتضی صباغ جعفری	کرمان
۲۳	فاطمه رامشی	کرمانشاه	۵۲	زهرا علی‌آبادی	خراسان جنوبی
۲۴	ابراهیم علی دوستی شهرکی	چهارمحال و بختیاری	۵۳	اکبر میرکی پور	هرمزگان
۲۵	آمنه آقایی نعمتی	شهر تهران	۵۴	بشرا ربیعی	بوشهر
۲۶	فاطمه نظری	گلستان	۵۵	محمد رضا سلمانی	زنجان
۲۷	زینب السادات شاه‌صاحبی	شهر تهران	۵۶	اسماعیل یارمحمدی	همدان
۲۸	اسماعیل رسایی	کرمان	۵۷	فرزانه بهمن زاده	هرمزگان
۲۹	مصطفی احمدپناه	سمنان	۵۸		

